AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

NO. 75 — CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING, MARCH 30TH, 1932 — LETO XXXIV — VOL. XXXIV

Zanimive vesti iz življenja naših ljudi po naselbinah Amerike

Nedavno tega se je ponesrečil v Sheboyganu, Wisconsin, rojak Rudolf Martinšek. Izven mesta se mu je avtomobil prevrnil in začel pri tem tudi goreti. Po srečnem naključju se je rešil smrti. Poškodovan je, toda ne nevarno.

V Calumetu, Michigan, je preminul naš rojak in večletni calumetski naseljenec Peter Matkovich. Takoj po južini se je napotil iz doma, misleč obiskati zdravnika, ker se je potožil, da se ne počuti dobro, toda kmalu potem so ga fantje našli ležati v snegu ne daleč od hiše. Zadela ga je kap. Ranjki Matkovich je prišel na Calumet pred 35. leti. Ponesrečil se je pred leti v rudniku, in odtedaj je večkrat bolehal. Star je bil 58 let in samec. V domovini zapušča eno sestro.

Trideset mladih slovenskih fantov na Calumetu se je odzvalo pozivu župnika Rev. Klopčiča in so za Velikonoč osnažili cerkev, oltarje in sploh vse v cerkvi, da se je svetilo kot novo.

V naselbinah Nenomominee, Michigan, in v Sheboygan, Wisconsin ,se je klatil neki rojak Peter Schutte, ki je pripovedoval, da je zastopnik neke krojaške tvrdke. Dobival je od ljudi denar od $2.00 do $30.00 vnaprej za naročeno obleko. Tako je šel posel nekaj časa, dokler ga niso zaprli. Opeharil je nad 32 rojakov, ki so se končno pritožili na sodnijo. Stavljen je bil pod $2,-500.00 varščine. Opeharjeni rojaki bodo dobili precej denarja nazaj, ker so ga dobili pri Schutteju polno listnice.

Vsi mestni policisti aretirani. Jetniki bežijo

Ironton, Ohio, 29. marca. Malo mestece Proctorville, Ohio, je danes brez policijskega varstva. Zvezni prohibicijski agenti so aretirali policijskega načelnika in oba ostala policista radi kršenja prohibicije. Par minut potem, ko so bili policisti aretirani, so pobegnili vsi štirje jetniki iz mestnih zaporov. Vsi so bili v zaporu, ker so v pijanosti razsajali. Aretirani policisti so obtoženi, da so prodajali pijačo.

Dve ženski in en mož

Dve ženski sta se prepirali. Vzrok je bil moški, do katerega je ljubezen obeh gorela. 6 letni Carlin White je bil navzoč pri prepiru žensk. Ko je bil prepir na vrhuncu, je ena izmed žensk odprla predal svoje omare in potegnila ven revolver in že v prihodnjem trenutku poči strel. Toda nasprotnica je bila previdna. Še predno je počil strel, je odskočila. Kroglja je pa zadela 6 letnega Carlina. Dečka so odpeljali v bolnico, obe ženski pa v zapor, a moški premišljuje o značaju teh neumljivih žensk.

Miller v Columbusu

Včeraj je odšel župan Miller v Columbus, kjer je bilo odprto zasedanje državne postavodaje, ki je bila sklicana, da prinese pomoč brezposelnim v mestih. Upeljali se bodo novi davki. Mesto Cleveland dobi $4,500,000 od tega. In dočim trdijo državni poslanci iz mest, da svota ni dovolj velika za podporo vsem, pa trdijo poslanci iz dežele, da je svota previsoka. Pričakuje se pa, da bodo novi davki in pomoč enoglasno odobrena. Župan Miller je načelnik zveze županov iz mest, ki se najbolj poteguje za podporo brezposelnim.

Okrajni blagajnik Collister je odgovoren za ničvredne davčne čeke

Cleveland, — Ko je prišlo pretekli teden na dan, da je več davkoplačevalcev že pred leti prineslo svoje privatne čeke okrajnemu blagajniku za plačilo davkov in so davkoplačevalci prosili blagajnika Collistra, da zadrži njih čeke, je Collister pretekli petek vse te čeke vložil na razne banke, toda večina teh čekov je neveljavnih. Včeraj jih je dobil Collister vrnjenih čekov v vrednosti $62,532.00. Banke so vrnile te čeke s pripombo, da dotični ljudje nimajo dovolj denarja na banki, ali pa sploh ne poslujejo z dotično banko.

Eden izmed teh čekov je bil izdan od sodnika Joseph Sawicki v svoti $5,197.22. Datiran je 2. avgusta, 1930. Banka ga je včeraj vrnila s pripombo, da sodnik Sawicki nima tam nič denarja. Kjer nastane sedaj težava za okrajnega blagajnika je dejstvo, da je v davčnih knjigah zapisano, da so davki plačani, toda blagajna v resnici ni prejela nobenega denarja, razven ničvrednega čeka. Collister je naznanil, da se bo posvetoval z državnim pravdnikom Lieghley, kaj naj stori. Ako se davčnih knjig ne more popraviti, tedaj je Collister odgovoren za dotično svoto in mora pokriti iz svojega žepa.

21 vrnjenih čekov v skupni svoti $46,528.39 je bilo izdanih od raznih zemljiških družb, katerih načelnik je Henry Beckerman, prominenten republikanski politikar in intimen prijatelj Maschketa. Drugi čeki, ki so bili vrnjeni, vključujejo enega, podpisanega po sodniku Sawicki, za svoto $2,057.17, eden za $5,-068.30, podpisan po W. W. Wuliger, eden za $2,053.65, podpisan po W. T. Redmond, eden za $911.25, podpisan po Julius Galvin in eden za $257.53 podpisan po Tade Miljenoviću.

Redmond je znan politikar, ki je v zadnji županski kampanji skupno nastopal z blagajnikom Collistrom in deloval za izvolitev Morgana. Vsega skupaj so banke doslej vrnile 27 čekov izmed 50. Ti čeki so bili več let pri okrajnem blagajniku, dokler jih Collister ni na pritisk javnosti, deponiral na banki. Vsega skupaj je Collister dovolil čeke v svoti $182.000, da so bili pridržani. Izmed ostalih čekov je prišel eden nazaj, ker je dotična banka zaprla vrata, eden je bil vrnjen, ker dotični nima dovolj denarja na banki, ostali bodo pa najbrž pokriti.

Nadalje je prišlo tudi v javnost, da so pomožni uradniki v uradu okrajnega blagajnika Collistra imeli navado, dobivati predujem na svoje plače. Kdor je hotel je napisal na kos papirja, koliko želi,, se je podpisal in dobil izplačano. Sedaj je Collister zapovedal, da se mora vse to nehati in nihče izmed uslužbencev njegovega urada ne sme dobiti predujma na plačo.

Katoličani za mir

V Clevelandu zboruje 6. letna konvencija katoliške organizacije za mednarodni mir. Navzoči so delegati iz vseh krajev Zedinjenih držav.

Šolski odbor

E. M. Williams, načelnik šolskega odbora v Clevelandu zadnjih 13 let, se je odpovedal svojemu uradu, rekoč, da bo lepša harmonija v odboru, ako ne bo on predsednik.

Republikanci dolžijo demokrate, da sramotijo predsednika Hooverja

Washington, 29. marca. Kongresman William Wood iz Indiane, vodja republikancev v poslanski zbornici, je včeraj jako nevoljno zavrnil gotove izjave v radio govoru, katerega je imel Jouett Shouse, načelnik eksekutivnega odbora demokratske stranke pred kratkim. Wood je povedal, da je Shouse tekom svojega radio govora v treh slučajih napadel predsednika Hooverja na sramoten način. Te tri točke so: predsednik Hoover ni apeliral do zadnje sobote na kongres, da balancira zvezne dohodke in stroške, drugič, da so primanjkljaj v zvezni blagajni povzročili republikanci s Hooverjem na čelu, in da je predsednik Hoover vpeljal strankarsko politiko v zbornico poslancev z željo, da se naložijo novi davki. Kongresman Wood je izjavil, da so vse trditve iz trte izvite. John J. Raskob, načelnik demokratskega narodnega odbora, je na to izjavo Wooda povedal, da bodo republikanci dobili dokaze 4. aprila, ko se snide demokratski narodni odbor.

Demokratska prireditev

Sinoči se je v obeh obširnih dvoranah S. N. Doma priredila v resnici živahna in pestra demokratska prireditev. Ljudstvo, zlasti pa mladi svet, je prihajal v trumah. Sijajni ples je posetilo nad 1,500 ljudi. Prišli so iz Clevelanda, Collinwooda, Euclida, Newburga in od drugod. Zopet enkrat se je pokazala velika moč, ki jo imajo demokrati v naši naselbini. Kot poročano na drugem mestu v današnji številki, je moral župan Miller odpotovati pozno v pondeljek večer v Columbus, kjer je bilo včeraj dopoldne otvorjeno nepričakovano izvanredno zasedanje državne postavodaje, ki je bilo sklicano, da se odredi postavna podpora brezposelnim v velikih mestih. Ker Cleveland nujno potrebuje milijone za svoje brezposelne, in ker je bil župan Miller prvi zagovornik sklicanja izvanrednega zasedanja državne postavodaje, da se pomaga brezposelnim, je v naglici odoptoval v Columbus s finančnim direktorjem Lambom. Toda na sinočni prireditvi je župana zastopal njegov namestnik, direktor postav, Kerr, ki je prišel s svojo soprogo in drugimi direktorji mestne vlade. Navzoči so bili tudi skoro vsi prosekutorji od okrajnega kot mestnega oddelka vlade. Vic Svetetova godba je sijajno igrala v gornji dvorani, v zdolnji pa so se prijetno zabavali ob zvokih pristno domačega Hojerjevega orkestra. Ples je trajal do 2. ure zjutraj. Bila je v resnici največja plesna prireditev v sezoni.

Dva, ki znata

Rojakom, ki imajo radio aparate in ki potrebujejo popravila, prav toplo priporočamo Mr. J. Jakšeta in Mr. A. Brusa, ki sta poznana kot izvrstna radio mehanika in vam bosta točno in po najnižji ceni spravila vaš radio aparat v harmonično delovanje. Rojaka imata oglas v "Ameriški Domovini," in vsak kdor pokaže oglas omenjenima, dobi $1.00 popusta za vsako delo. Njiju telefon številka je Eddy 8434. Rojakom oba toplo priporočamo.

* Ruska vlada je povabila odbor ameriških zdravnikov na obisk v Rusijo.

Tudi diamanti čutijo gospodarsko krizo. 6,000 delavcev je brez dela

Amsterdam, 29. marca. To mesto je središče vse svetovne trgovine z diamanti. Tu sem se importirajo diamanti iz vseh delov sveta, tu se brusijo in od tu se prodajajo potem po vsem svetu. Končno je tudi ta trg z najbolj dragocenim blagom na svetu, dohitela gospodarska kriza. V ogromnih poslopjih diamantne borze v tem mestu leži tisoče bliščečih dragih kamnov, ki čakajo, da pridejo ob priliki okoli vrata ali na roko osebe, ki ima danes denarja dovolj, da kupujejo ta lišp. 300 delavnic se nahaja samo v mestu Amsterdam za brušenje diamantov. 6,000 delavcev v teh delavnicah je leta in leta služilo lepe dohodke. Vsi so danes brez dela, ker tudi oni, ki imajo sicer visoke dohodke, danes ne kupujejo teh dragocenosti. Delavci v teh delavnicah imajo najboljšo organizacijo na svetu, in so šele pred kratkim odprli svojo lastno ogromno dvorano. Toda položaj se je popolnoma spremenil. 6,000 delavcev je brez dela že več mesecev in živijo od podpore svoje organizacije, dočim jih je kakih 1,000 še za silo uposljenih. In medtem leži v železnih shrambah borze za diamante nekako $50,000,000 vrednosti diamantov in čakajo boljših časov.

Kdo hoče $5.00?

Pretekli teden smo objavili pogoje natečaja, ki ga je razpisala uprava "Ameriške Domovine." Rojaki, ki se čutite kaj detektiva, na delo! Nagrada sicer ni bogve kako velika, ako jo primerjamo z ogromno svoto, ki jo je potrošila londonska policija, da je razrešila zagonetko "mrtveca na mostu" — vendar pa mislite, da je bilo tedaj vse dražje, razven — vode. Le prerajtajte, koliko dobrot si lahko privoščite za pet ali za tri dolarje! Tisti pa, ki bo ustrelil kozla, ga pa tudi ne bo ravno zastonj! Torej na delo! Ne bo napačno, ako opozorite na ta lahki zaslužek, ki se vam obeta, tudi svoje prijatelje in znance, ki še niso naročniki lista. Gotovo vam bodo hvaležni, ako se naročijo na list, pa zadenejo eno izmed treh nagrad — prepričani smo, da bodo izkazali hvaležnost za dober nasvet s tem, da vas povabijo na pomoč in posvetovanje, ko ne bodo vedeli kam z nagrado! Če pa vi sami pogodite pravo, saj veste, bo za vas prijetno, ako se poveselite v družbi. Kdo je torej "mrtvec na mostu?" Čitajte naš tozadevni roman, in če jo uganete do časa, ko priobčimo 20. poglavje, ste opravičeni do nagrade. Ako jih več pogodi, odloči žreb.

Odmev iz domovine

Slovensko časopisje v domovini lepo omenja sijajno prireditev "Ameriške Domovine" z dne 21. februarja v korist slovenskim brezposelnim. Zlasti "Jutro" prinaša precejšen opis tozadevno, ko omenja, da je prireditev prinesla $1268.00 dobička za brezposelne.

Pozor, Warren, O.

Rojaki v Warren, Niles in Girard, Ohio! Posetite na večer 2. aprila v Warren, Ohio, kosmatinca "Karla" in naši preljubi deklici iz Girard, Ohio.

Sovjetska vlada prerokuje bodočo vojno med Japonsko in Ameriko

Moskva, 29. marca. Uradno glasilo ruske armade "Rdeča Zvezda' 'priobčuje včeraj na prvi strani nekaj zanimivih podatkov glede odnošajev med Japonsko in Zedinjenimi državami ter omenja bodočo vojno, ki zna izbruhniti med obema deželama. Članek trdi, da obstoji v resnici velik spor med Japonsko in Ameriko, toda ta spor se je vodil doslej le diplomatičnim potom, v govorih, v uredniških člankih in vojaških manevrih, kar vse kaže na neizogiben, oboroženi spopad med Japonsko in Ameriko v bližnji bodočnosti. Članek dolži Japonsko, da je začela vojno, in sicer iz treh vzrokov: radi pritiska svetovne krize, radi zgube svetovne trgovine še predno se je pojavil bojkot japonskega blaga na Kitajskem in iz želje, da utrdi svoj položaj med vzlesilami in se pripravi za vodilno silo na Pacifiku. Naravno je, pravi članek, da Zedinjenim državam ne more biti vseeno, kdo gospodari na Pacifiku, in ker preti Zedinjenim državam enaka zguba trgovine, se ameriška vlada sama pripravlja na močan oborožen konflikt. Anglija pri tem igra vlogo vestnega opazovalca. Angliji je dobro znano, da je največja tekmovalka za svetovno vodstvo Amerika, in Anglija torej ne želi, da bi Amerika postala premočna, na drugi strani pa ima Angija preveč interesov na Kitajskem in ne more mirno gledati, da bi japonski vpliv tam postal prevelik. Tudi ostalo rusko časopisje piše o možnosti vojne med Ameriko in Japonsko.

Morilec prizna umor mlade dijakinje

Eldorado, Arkansas, 29. marca. Posebne straže so nastavljene pred tukajšnim zaporom, da preprečijo množici, da ne plane v ječo in linča 33 letnega postopača Irwin Eddingtona, ki je priznal, da je zlorabil 19 letno dijakinjo Ruth Youngblood, katero je potem umoril. Eddington je oddal pismeno izjavo. Dekle, ki je sirota, je bilo pripravljeno na pot k svojemu stricu v Little Rock, da tam preživi velikonočne praznike. Ko je čakala na vlak in se sprehajala po progi, jo je Eddington nagovoril. Kmalu potem jo je Eddington pobil na tla, odnesel v neki tovorni voz in ji tam storil silo. Da zakrije sled svojega zločina, je Eddington tolkel dekleta s kamnom po glavi, potem pa vrgel truplo pred prihajajoči vlak. Videti je bilo, da je dekle v trenutku, predno je privozil vlak se zopet zavedlo, toda ni imelo več moči vstati.

Radio koncert

Vstopnice za ogromni radio koncert, ki ga priredi Hrvatski Radio Klub v nedeljo, 10. aprila v S. N. Domu, dobite lahko pri sledečih: Ameriška Domovina, Fr. Masokato, 6611 St. Clair Ave. Nick Herak, Steve Lučič, Daniel Stakič, M. Gregorčič, Steve Robash, Ivan Bosil, Mrs. Kushlan v S. N. Domu, Grdina & Sons, Hrvatski Narodni Dom, Mr. Kolman in Marko Rakovič.

Igrajo za otroke

Louis Rich radio orkester je v nedeljo igral po radio in nabiral fond za mleko sirotnim otrokom. V pol ure so nabrali $495.00.

Japonci se v sporu s Kitajci ne podajo postavnim odločbam Lige Narodov

Tokio, 28. marca. Poroča se, da je japonska vlada odklonila zahtevo Lige narodov, da poda slednji svoje vzroke, zakaj je napadla Kitajce v Šangaju. Raditega se lahko pripeti, da bo Japonska prisiljena odstopiti kot članica Lige narodov, ker ne spolnuje določil Lige. Paragraf XV., točka 2 pravil Lige narodov pravi, da vsak član Lige narodov mora predložiti sporne točke vodstvu Lige. Japonska tega pod nobenim pogojem ne bo naredila, ker ima druge načrte za bodočnost. Medtem se pa ponovno poroča, da Rusi nadaljujejo z vojnimi pripravami ob mandžurski meji. Ruska vojaška komanda v Vladivostoku rekrutira korejske in kitajske delavce za vojaško službo.

Kaj bi Barbič storil?

Mr. Frank Barbič je napisal pretekli teden v Prosveti kritiko, češ, da je sedanja mestna vlada pod županom Millerjem odslovila od dela nekaj starih žensk, ki so se preživljale z delom svojih rok. Samo to omeni Mr. Barbič, ne pove pa zraven, da so namesto odslovljenih žensk dobile delo druge ženske. Vprašamo g. Barbiča, kaj bi on naredil, ako bi danes postal načelnik cestne železnice v Clevelandu, on, kot socialist? Ali bi g. Barbič, kot načelnik kompanije, obdržal v svoji pisarni republikanske ženske, ki so delale že dolgo vrsto let kot čistilke in služile denar, ali bi te odslovil in najel na njih mesto socialistične ženske, ki so že leta brez dela, kot tudi njih možje? Vprašamo Mr. Barbiča, kaj bi on storil v takem položaju? Ne samo kritizirati, tudi premisliti je treba stvar, Mr. Barbič. Ali bi Mr. Barbič kot socialist dopustil, da socialistične žene stradajo, dočim bi zanj delale republikanske ženske, ki imajo denar? Župan Miller je odstavil one žene, ki so že dolgo delale in nastavil demokratske žene, ki so leta brez dela! Kaj bi storil Mr. Barbič v takem slučaju?

Zapustil prijateljici žene 10 milijonov

Morristown, New Jersey, 29. marca. Robert McCurdy, bivši predsednik Mutual Life Insurance Co., ki je umrl v tem mestu, je zapustil $10,000,000 svojega premoženja neki Miss Matildi Pilott, ki je bila prijateljica njegove ranjke žene. Ostalo premoženje, v znesku $1,500,-000, je zapustil svojim služabnikom.

Naši kegljači gredo v Detroit

V četrtek se vrše velike kegljaške tekme za prvenstvo v Ameriki, v Detroitu. Tudi iz Pozelnikovega kegljišča se udeležita dva oddelka: Grdina & Sons in Demshar Builders, vse skupaj deset kegljačev. Želimo jim, da bi prišli nazaj gotovo s kakšnimi nagradami.

Rusk pomožni blagajnik

Okrajni blagajnik Collister je imenoval poznanega finančnika Stephen Ruska za svojega prvega pomočnika. Ta urad je imel doslej znani politikar Bernstein, katerega dolže, da je posojeval davčni denar privilegirancem. Bernstein ostane še v uradu.

* 16 deklet je zginilo z njih domov v enem tednu v Clevelandu.

Pastor prinaša Lindbergh družini ugodna poročila glede odpeljanega otroka

Norfolk, Virginia, 29. marca. Protestantovski pastor Peacock, eden izmed treh oseb, ki baje vodijo direktna pogajanja z banditi, ki so odpeljali otroka Lindberghu, se je danes izjavil, da vsa stvar zelo povoljno zgleda, da je jako optimističen, in da bo nadaljeval s svojimi pogajanji. Peacock se je včeraj mudil pri Lindberghu, in ga je slednji naprosil, da nadaljuje s pogajanji zacno z industrijalcem Curtisem in vpokojenim admiralom Burrage. Ko so pastorja vprašali, ali ima kake dokaze, da se gre v resnici za pravega otroka Lindbergha, je izjavil, da naj se vsa stvar njemu pripusti, ker ve, da deluje v pravilni smeri. Izjavil je, da ko pride pravi čas, da se bo identičnost ugrabljenega otroka takoj lahko dokazala. Jutri se sestanejo vse tri osebe, ki so začele pogajanja z banditi, da se dogovorijo o novih načrtih. Iz Hopewell, N. J., se pa poroča, da policija ne veruje, da bi pastor Peacock imel kak uspeh, in se boje, da se vodijo pogajanja v nepravilni smeri.

Bogat jeklarski magnat samomorilec

High Bridge, New Jersey, 29. marca. Percival Christie, 63 let star, znani jeklarski magnat od družine, ki je od civilne vojne izdelovala municijo za armado Zed. držav, se je danes ustrelil. Njegovo truplo so našli delavci za elektrarno tovarne, katere načelnik je bil Christie. Tovarna obstoji že 180 let. Kot vzrok navajajo slabo zdravje.

Mirovni sodnik prodajal žganje na sodniji

Battle Creek, Michigan, 29. marca.— Zvezni prohibicijski agenti so aretirali mirovnega sodnika Arthur Day, katerega so obdolžili, da je v svoji sodni dvorani prodajal žganje. Sodnijo je spremenil v navadno gostilno. Ko so prišli zvezni prohibicijski agenti na sodnijo, je sodnik tudi njim ponudil pijačo, nakar so ga aretirali.

Dečko, ki spi nepreneho-ma že 160 dni

Memphis, Tennessee, 29. marca. Joe Higgins, star 9 let, žrtev spalne bolezni, se ni prebudil že 160 dni. Njegov položaj je popolnoma nepremenjen.

Bankrot Sawickija

Sodnik Sawicki se nahaja v bankrotnem stanju, in se bo vršila tozadevna obravnava 5. aprila. Sawicki je naznanil, da znaša stanje njegovega premoženja $80,125, toda napram temu ima dolgove $201,781.

Glavni odbor Zveze

Za četrtek, 31. marca, ob 7:30 zvečer, se sklicuje sestanek vseh glavnih odbornikov S. D. Zveze v glavnem uradu na 6403 St. Clair Ave. Prosi se, da so gotovo vsi odborniki navzoči.

Z mosta v smrt

Komaj 20 let stari Joseph Ulmer, 3041 E. 126th St. je včeraj skočil s Superior mosta 80 čevljev globoko. Bil je še živ, ko so ga dobili, toda je umrl v bolnici.

Samomor ženske

Neka doslej še nepoznana ženska, stara okoli 45 let, je skočila danes zjutraj pri oknu 8. nadstropja hotela Hollenden na ulico. Bila je takoj mrtva.

* Pouk v državljanski šoli se začne v četrtek, 31. marca.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto $5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto $7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta $3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto $5.50; pol leta $3.00; četrt leta $1.75
Za Evropo celo leto $7.00, pol leta $3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljatve naslovite: Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. HEnderson 0628

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83 No. 75, Wed., March 30th, 1932

Poslovanje v kongresu

Mr. BECK: "Kako je mogoče vendar trditi, da ameriški narod nima pravice odločevati, da zavrže to ali ono točko svoje ustave, da ne govorimo o dodatkih ali amendmentih! Kdor temu nasprotuje, ta izzivlje demokracijo samo. Slavni Lincolnov govor v Gettysburgu, bi bilo norčevanje iz ameriškega naroda, ako bi se zanikala pravica ameriškega naroda spreminjati ustavo. Ako ameriški narod spozna, da je storil v resnici slabotno napako, tedaj ima pravico to napako popraviti in tako znova dokazati, da ima vlado, ki je "od naroda, za narod in iz naroda." To je Lincolnov izrek, na katerega ne moremo pozabiti.

"In da damo ameriškemu narodu to pravico samo-odločevanja, smo se združili ljudski poslanci ali zastopniki obeh strank, da predložimo narodu nadomestilo za 18. amendment, in ta amendment naj podeli vsaki državi pravico, da sama za sebe odločuje, kako naj regulira izdelovanje ali prodajo opojne pijače. Tako so protežirani suhi in mokri, kakor imajo večino v svoji državi, da pridejo do svojega mnenja. Ali z drugimi besedami, naš predlog daje pravico posameznim državam, da pridejo zopet do svoje lastne vlade, katero jim je 18. amendment vzel. Nihče, ki pozna ameriško zgodovino, ne more trditi, da naši očetje, ko so ustvarjali ameriško ustavo, niso imeli namena, da je narodna pravica, spreminjati, zboljševati in ustvarjati nove točke k ustavi. Kajti le na ta način je mogoča demokracija.

"In še posebne vzroke imamo, zakaj naj bi narod glasoval o 18. amendmentu. Sam predsednik se je dobro izrazil, ko je rekel, da je prohibicija "preskušnja." In preskušnja se mora izkazati, če se hoče ohraniti, in pasti mora, ako je narod proti njej. 18. amendment je bil med nami skozi zadnjih dvanajst let. Dobro smo ga preskusili. Milijone dolarjev smo žrtvovali, da smo ga skušali vsiliti ljudem, in kar je še bolj žalostno pri tem — 500,000 ameriških državljanov je bilo poslanih v ječe radi tega amendmenta. Toda kljub vsemu temu je 18. amendment danes manj spoštovan, manj spolnovan, kot je bil v začetku. Nikdar v zgodovini ameriškega naroda se ni narod sam še toliko upiral kaki postavi, kot se upira 18. amendmentu. Nikdar ni narod nobene države na svetu še toliko kršil kako postavo, kot krši ameriški narod 18. amendment.

"Osemnajsti amendment je bil predložen ameriškemu narodu v času silne histerije. Predložen je bil po par sto senatorjih in kongresmanih, ki niso bili od naroda izvoljeni v ta namen, in odobren je bil od par tisoč državnih postavodajalcev, ki tudi niso imeli narodnega mandata za to delo.

"In poleg vsega tega pa si zapomnite, da nobena postava, ki se vmešava v osebne zadeve posameznega državljana, ne more biti enforsirana, se ne more spolnovati, razven če je za njo večinska narodna volja. Stari židovski talmud ima filozofično prav, ko trdi, da je običaj več kot postava. In isto resnico je trdil stari Aristotel, ki pravi, da se postave ne morejo nikdar spolnovati, če so nasprotne narodnemu duhu. Zgodovina tiranskih postav je priča temu.

"In še končni vzrok imamo, da prepustimo ameriškemu narodu odločitev glede prohibicije. Prohibicija ni edina zadeva, ki se nahaja sedaj pred pozornico ameriškega naroda. Živimo v težkih časih in imamo mnogo težavnih problemov pred nami. Vprašanje prohibicije ni strankarsko vprašanje. In če se prepusti narodu v rešitev, tedaj bomo na jasnem tudi glede mnogo drugih vprašanj. In ako ne pustimo, da narod odloči, tedaj nastane revolta med narodom, sovraštvo med narodom. In spominjam vas na zgodovino borbe, ki se je vršila glede odprave suženjstva.

"Dajte ljudem pravico, da odločuje o svoji usodi. Naj narod odloči!"

Tu je padlo kladivo. Debata o predlogu, da se narodu da na glasovanje, ali je za prohibicijo ali proti, je bila končana v kongresu.

Predsednik poslanske zbornice, John Garner, je vprašal potem zbornico, ali je pripravljena glasovati o predlogu. Zbornica je bila pripravljena. Tajnik zbornice je zapisoval imena glasujočih. In 187 kongresmanov je glasovalo, da se predloži narodu v odločitev glede prohibicije in 227 kongresmanov je glasovalo, da narod ne sme o tem odločevati. Mokri so propadli, tiranija je zmagala.

Toda zadnjo besedo bo imel ameriški narod pri volitvah v novembru mesecu. Tedaj bodo propadli oni kongresmani, ki so glasovali proti narodu, kajti narodna volja končno vselej zmaga, četudi ima narod največkrat trnjevo pot, da pride do zmage in pravice.

D O P I S I

Kenmore, O.—Velika noč je za nami. Zopet je tukaj čas plesa in raznih zabav. Kljub slabim delavskim razmeram, pa je ravno toliko, ako ne več, raznih prireditev, kot poprej. Mnogo društev prireja zabave v korist svojih društvenih blagajn, oziroma v korist svojih brezposelnih članov, da jim s tem omogočijo nadaljni obstoj pri društvu in v organizaciji.

Vsak rojak in rojakinja, kateremu razmere količkaj dopuščajo, bi se moral udeležiti zabave v takem slučaju. S tem imate dvojni užitek: prvič se zabavate, kar je koristno vašemu zdravju. Malo neprisiljene zabave je za človeka kot voda žejni zemlji. Drugič imate pa zavest, da ste pomagali svojemu bližnjemu, za kar vam bo brez dvoma hvaležen.

Tudi naša naselbina ,dasi majhna, ima razna društva. Najstarejše tukajšnje društvo je društvo št. 127 J. S. K. Jednote, katero priredi v soboto 2. aprila veselico v prostorih Slovenskega kluba na S. Manchester Rd. Vabljeni ste vsi Slovenci in Slovenke iz Kenmore in sosednjih naselbin na to prireditev. Vstopnina je prosta. Igral bo znani Rozman ml. in njegov kolega, oba iz Barbertona. Obeta se nam jako vesela zabava, torej pridite in se veselite z nami. Pozdrav vsem čitateljem lista.

Josephine Praznik.

Euclid, O.—Postni čas ali čas pokore je za nami, nastopila je zopet sezona raznih prireditev. V nedeljo 3. aprila bo Krožek sv. Kristine, to je organizacija mlajših naših žena in mater, ki delujejo za dobrobit tukajšne fare, priredil plesno veselico v šolski dvorani. Za prazne in kruleče želodce bo fino preskrbljeno, za suha grla pa še bolj, za srbeče pete bo pa skrbel dobroznani Bill Fayne's Radio orkester. Tako bo pa luštno, da ni bilo že dolgo tako. Na to veselico bo prišlo tudi tisto izginulo dekle, o kateri se je že toliko pisalo. Te dni smo prejeli brzojav, v katerem pravi, da za gotovo pride, kar z vlaka pa naravnost v našo dvorano. Oblečena bo v španski kostum in na obrazu bo imela masko. Obljubila je, da kdor jo spozna po imenu, mu bo dala $5.00 cekin kot nagrado.

Stavila je sledeče pogoje, po katerih se morajo oni, ki bodo tekmovali za nagrado, ravnati: s polno steklenico popa v levi roki, se približajte dekletu in ji šepnite "gospodična — — —, vi ste izginjeno dekle." Le kdor bo izpolnil vse te pogoje, in dal pravo njeno ime, ga bo proglasila za deleženca nagrade.

Vidite kako bo eden izmed vas prišel zlahka do cekina. To priliko imate pa prav vsi enako. Zato pa pridite vsi, stari in mladi in poskusite, morebiti boste ravno vi, ki pogruntate dekleta in odnesete cekin domov.

Zraven imate pa še prijazen in zabaven večer v krogu svojih sofaranov in prijateljev, obenem pa pomagate cerkveni blagajni.

Prav vljudno ste vabljeni vsi farani in faranke, vsi Slovenci in Slovenke v Euclidu in okolici. Vabljeni ste pa tudi vsi naši sosedje iz Clevelanda in Collinwooda, da se udeležite te naše veselice. Zabave bo dovolj za vse. Ne mislite, da je to veselica samo za mladino, ne! Starejši ste ravno tako vabljeni kakor mlajši. Zabavali se boste lahko ravno toliko.

Do cekina imajo starejši ravno iste pravice kakor mlajši. Pridite torej vsi! Vabimo tudi Vas, gospod urednik, in pa Jakata. Če Jaka dobi tisti cekin, bo lahko Johani vrnil tisti copak, ki ga ji je izmaknil, in bo tako zopet prišel v njeno gnado. Vstopnina je samo 35c. Začetek je ob 7:30 v šolski dvorani sv. Kristine dne 3. aprila.

Vsem že sedaj kličemo: Dobrodošli in pa na svidenje!

Krožek sv. Kristine.

ZA DELOM PO COLORADI

Piše Tony Stepech

Bilo je leta 1913, ko so začeli graditi železnico naprej od Steam Boat Springs, Colo., pa v Salt Lake City, Utah. Ali so jo že dodelali ali ne, ne vem. Takrat sem se nahajal ravno v Denverju in nekega dne naletim na tri Amerikance, ki so se ravno pogovarjali, da gredo drugi dan delat. Vprašam jih, kam jo mislijo udarit in mi povedo, da gredo v Steam Boat Springs, da je tam dosti dela in da tudi plača ni preslaba. Povabijo me, naj grem žnjimi, češ da ni daleč in če ne bo za nas, bomo šli pa nazaj. Odločim se, da grem tudi jaz in zmenimo se, da se dobimo drugi dan na postaji ob osmih zjutraj.

Res se dobimo drugo jutro na postaji in odpeljemo se proti Coloradskim hribom. Vlak je težko sopihal in se vil med hribi kakor kača. Sam ne vem, skozi koliko predorov smo se vozili, vem pa, da jih je bilo precej. Vozili smo se precej dolgo in sem se bil že naveličal vožnje, ko slednjič vendarle dospemo v Steam Boat Springs. To mesto se mi je takoj dopadlo, ker je bilo na ravnini in sem takoj sklenil, da bom tam nekaj časa ostal.

Toda drugo jutro sem dobil vse drugačne misli v glavo. Kjer so nam delo odkazali, je bilo tako blato, da mi je segal skoro do kolen. Poleg tega je še dež rosil in kar sem prijel, je bilo vse blatno in opolzklo. "Iz te moke že ne bo kruha," si mislim in tudi povem tovarišem, da tukaj jaz ne bom delal. Fantje mi odgovore, da bi tudi oni ne delali, ko bi imeli denar za nazaj v Denver. Jaz sem pa imel pri sebi še deset dolarjev, za vožnjo dovolj, in sem si mislil, da bi bilo najlepše, če se zmažem od njih in jo sam udarim nazaj. Tako sem tudi storil. Ko pa hočem kupiti vozno karto, pa vidim, da ni denarja nikjer. Preobrnem vse žepe, ali onih deset dolarjev je izginilo kot kafra. Ali mi jih je kdo ukradel, ali sem jih izgubil, tega še danes ne vem.

Na, ta je pa lepa! Sedaj sem si pa skuhal pravo kašo! Delo sem pustil in sedaj nimam dela ne denarja. Kaj naj storim pa sedaj? Nazaj na delo nisem hotel iti takoj, pač pa sem sklenil, da počakam do opoldne, ko pride boss h kosilu, pa ga bom vprašal, če me še vzame na delo. Nekaj šihtov moram napraviti, če hočem priti iz tega blata.

Boss pride opoldne domov in ko me vidi sedeti pred hišo, me vpraša, zakaj da sem šel domov, ne da bi mu bil kaj povedal. Rekel sem mu, da me je bolela glava in da sem se kar natihem izmuzal od dela, da ga ne bi morda razjezil. Boss je bil dober človek in mi je rekel, naj ostanem doma še popoldne, da se dobro pozdravim in da mi bo vseeno za ves dan plačal.

'Mogoče se boš jutri boljše počutil, da boš šel delat," mi je rekel. "Saj vem kako je; utrudil si se od dolgega potovanja in potrebuješ počitka." Dobro je govoril, ampak mene ne bi bil doma dobil, če ne bi bil zgubil tistih deset dolarjev. Tako je pa res uganil, da me je glava bolela, pa ne kot je on mislil, da me je radi dolge vožnje.

Torej ni kazalo drugega, da sem šel drugi dan na delo v tisto blato. Dolgi so bili dnevi in ko sem premislil, da bom moral delati cel mesec, predno dobim kaj plače, me je še bolj glava bolela. Počasi so tekli dnevi in če bi šlo vedno tako počasi, bi človek nikdar ne učakal starosti. Delo je bilo slabo, toda nas štiri je imel boss zelo rad, ker smo bili dobri delavci. Obljubil nam je več plače kot drugim, ako bomo ostali, toda zabičal nam je, naj tega ne povemo drugim.

Tako smo delali enajst dni. Dvanajsti dan se pa eden mojih tovarišev zmisli in pravi, da bo pustil vse skupaj. "To delo je za živino, ne pa za človeka," je rekel. Vprašam ga kam misli iti in mi pove, da v Colorado Springs. Čeprav nima denarja, pa bo že kako tje prišel. In kmalu smo se vsi štirje zmenili, da bomo delo pustili. Saj jaz sem tudi že težko čakal, da se rešim tistega dela. Napotimo se k bossu in ga prosimo, naj nam da našo plačo, ker ne mislimo več delati. Boss nam pove, da nam ne more dati denarja pred plačilnim dnevom, ampak napravil nam bo nakaznico in v Denverju bomo dobili denar. Obljubil nam je, da bomo dobili plačo za 17 dni, čeravno smo delali samo 11. Poslovili smo se od prijaznega bossa in šli smo k postaji ter čakali, da pride vlak, da se ga bomo prijeli in "bumali" do Denverja, ker noben izmed nas ni imel počenega v žepu. Kako smo se vozili in kedaj smo prišli v Denver, bom pa povedal ob drugi priliki. Pozabil pa ne bom nikdar, kako sem bil sredi Coloradskih hribov brez vsakega centa v žepu.

Pravni nasveti

Piše Frank V. Opaskar

Vprašanje: Ali ima moj sosed pravico postaviti lestvo na mojo zemljo, kadar barva hišo? Če nima, kaj mi je napraviti, če bi jo hotel postaviti s silo? To vprašam radi tega, ker imam enega otroka, pa ne sme na njegovo stopit.

Odgovor: Brez dovoljenja nima noben človek pravice stopiti ali kaj postaviti na vašo zemljo. Vendar vljudnost in prijaznost zahteva, da se dovoli sosedu, da postavi lestvo na njegovo zemljo, če slučajno barva hišo. Ni to dolžnost, vendar vsak to dovoli. In če je vaš sosed tako natančen, pa bodite vi toliko bolj izobraženi. O priložnosti mu pa lahko poveste, naj tudi on pregleda, če stopi vaš otrok na njegovo zemljo, ker mu lahko vrnete, kadar bo barval hišo. Če pa nikakor ne dovolite postaviti lestve, obrnite se na urad policijskega prosekutorja, na Central Police Station, Payne Ave. in 20. St., kjer lahko govorite tudi slovensko, ker je tam pomožni prosekutor Mr. Frank Surtz.

*

Letos je prišla v veljavo nova postava, ki nalaga davek na premično premoženje. Do sedaj se je premično premoženje in pa zemljišča enako obdavčilo. Pod novo postavo, ki je šla letos v veljavo, se pa razločuje med premoženjem in se vsak razred posebej obdavči.

Zemljišča se obdavčijo kot poprej, ampak premično premoženje se pa ne obdavči za vse enako. Trgovec mora plačati davek na zalogo in opremo, kar je 70% od zemljiščnega davka. Tovarnar plača na vse premično premoženje: zalogo, stroje itd, polovico zemljiščnega davka, razun na opremo urada in izdelano blago, na katero plača 70% davka, kakor se naklada na zemljišča. Farmer mora plačati na premično premoženje po 50% zemljiškega davka. Profesionisti in drugi obrtniki pa plačajo po 70%. S tem se skuša obdavčiti premično premoženje nekako primerno s zemljiščnim. Poprej je moral človek velikokrat več plačati v davkih, kot je pa imel dohodkov.

Sedaj plačajo banke davek od vseh vlog, ki jih imajo ljudje tam naložene. Ako ima kdo denar na banki, mu ni treba navesti tega na davčni listini. Kdor ima pa denar doma, mora to navesti in bo moral plačati davek.

Avtomobili in pohištvo, ki je bilo prej podvrženo davkom, je sedaj prosto davka. Farmerska živina je do $100 vrednosti prosta davka. Vse drugo premično premoženje je pa podvrženo davkom.

Vsak, ki ima kaj premičnega premoženja, mora vložiti davčno listino pri okrajnem avditorju do 31. marca. Ako tega ne stori, plača kazen, ki znaša 50% davka, ki bi ga imel plačati. Na davčni poli je treba navesti vse premično premoženje, ki ste ga imeli 1. januarja, razun bančne vloge, avtomobila in pohištva.

Kdor ne zna sam izpolniti davčne pole, gre lahko v urad okrajnega avditorja v novem sodnijskem poslopju, kjer mu jo bodo brezplačno izpolnili. Lahko se pa tudi obrnete do svojega slovenskega odvetnika za nasvet.

Kdor hoče kaj pojasnila, lahko piše na F. V. Opaskar, 1119 Hippodrome Bldg., Cleveland, O.

JACK BLACKBURN:

PRIZOR V DŽUNGLI

Bilo je v začetku aprila 1917, ko je četa 50 vojakov zapustila svojo barako v bližini Bombase v Vzhodni Afriki. Njen neznani cilj je bil tam nekje v neizmerni divjini džungle, pragozda in močvirja, skozi katero je general Schmutz podil Nemce in njihove Askarje.

Večina smo bili škartiranci z bojišča v Franciji in Belgiji, zelo nezaupni v to deželo črncev, moskitov, mrzlice in neznanih nevarnosti. Naša baraka je bila pekel, prostor neznosne soparne vročine,gomazeča od mrčesa in založena s slabo hrano in vodo. Večina nas je zbolela nekaj dni po prihodu. Pitali so nas z dvojno dozo kinina.

Transportacija je bila problem v tej neizmerni pokrajini. Poti smo morali rezati skozi skoraj neprodirno džunglo. Tračnice ozkotirne železnice so tekle v neskončnost. Vlak je obstojal iz lokomotive, ki so jo kurili z drvami, in iz malih odprtih vagonov. Ti so služili moštvu in potrebščinam za boreče se sile daleč tam zadaj.

Naš vlak je imel dve dni zamude. Čas odhoda in prihoda vlaka sploh ni bil določen. Okvare zarjavele lokomotive so bile na dnevnem redu, in tudi skok s tira je bila navadna afera.

Miniaturni vagončki so bili pokriti z mrežami proti mrčesu in samo toliko veliki, da je bilo v vsakem za štiri može prostora. Sedeže smo rabili za kurivo. Moštvo je moralo od časa do časa izstopati in nabirati kurivo za lokomotivo.

Bil sem v zadnjem vagončku; z menoj je bil sam en mož, ker nihče ni hotel iti v zadnji vagon. če bi se namreč kakšna divja zver prikradla do nas, bi to bil skoraj gotovo zadnji vagon, ki bi ga napadla. Ponoči smo slišali strahotne stvari v gozdu; rjovenje, lomastenje divjih zveri skozi gozd, stokanje in tuljenje opic in hijen.

Moj tovariš Berkar je bil mladenič temne polti, ki je bil hudo ranjen v Vprih. Afrike se je bal. Sovražil jo je. Proklinjal je silo, ki ga je poslala sem. Proklinjal je Blakija, našega špehastega strojevodjo, ki je bil črn kakor vrana ki je žvečil tobak, in ki mu je vedno primanjkalo kuriva za stroj. Berker se je bal soparne džungle in ni hotel iti z nami vred nabirat kuriva za stroj.

Naša največja brzina je bila 15 milj na uro. Bili smo cele dneve v grozni samoti velikanskih gozdov in džungel. Na planem je bila vročina neusmiljena, žgoča, prodrna, in samo naše tropične čelade so nas rešile solnčarice. Pod drevjem pa je bilo drugače. Tihota je bila strahotna, zrak dušljiv. Med močvirjem, iz katerega je molela ostra trava, in gozdnim robom ni bilo prehoda. Prišli smo s slepilnega solnca naravnost v nekako zeleno temo, ki dobro dela našim očem. V močvirju smo se privadili raznoteremu brenčanju mrčesjega življenja. Zdelo se nam je, kakor da smo prišli v tunel, vodeč v bajni svet. Drevesna debla so se nam zdela kakor da so umetno rezljana, in ploščati, mesnati listi so bili brez življenja, kakor naslikano listje v gledališču. V zelenem kaosu smo začeli razločevati ptice fantastičnih vrst in perja. Pluli in frfotali so semintja, se vrteli, obračali in stezavali peruti. Žalosten, melanholični klic nosorožca eksotičnega ptiča, se je razlegal po prostranem trnju. Segal nam je v srce.

Kadar se je vlak ustavil, nas je bilo groza iti izpod naših mrež in iskati kurivo med drevjem. Bil je to temen, tajinstven prostor, v katerem nam je sapo jemalo. Zemlja je bila črna, močvirna, poteptana. Lasje so se nam ježili, ko smo opazovali stopinje. Neprestano so temne sence hitele mimo nas. Na peščenem mestu blizu obrež-

(Dalje na 3. strani)

Če verjamete al' pa ne.

V malo mestece je prišel večji cirkus. Dasiravno je bilo na programu izredno veliko zanimivih točk, je ostal cirkus pri predstavah skoro prazen. Seve, časi so slabi in ljudje si težko odtrgajo za take stvari. Ravnateljstvo je poskusilo najprej z znižanjem vstopnine. Tudi to ni pomagalo. V svojem obupu je dal ravnatelj nalepiti velike kričeče plakate: "Vstop prost!" Občinstvo je do zadnjega kotička napolnilo cirkus. Ko so hoteli po končani predstavi ljudje zapustiti cirkus, so opazili ob vseh izhodih lepake z napisi: "50c po osebi za izhod!" Torej kdor je hotel iz cirkusa, je moral plačati 50c. Poleg izhoda sta stala po dva krepka boksarja, ki sta svoje silne moči dokazala že med predstavo.

Seve, kaj takega se ne more ponavljati večkrat, samo enkrat se posreči. In morda bi kazalo kaj takega poskusiti tudi v Clevelandu pri enem ali drugem našem društvu. Stavim, da se bo izplačalo.

△

Mnogo me jih je vprašalo, če sem kaj sekal pomaranče in pirhe zadnjo nedeljo. Vsakemu sem povedal živo resnico, da jih nisem. Zakaj jih nisem, naj bo povedano vsem skupaj, da ne bo nadaljnega spraševanja. V stari kontri sem jih rad sekal in nekajkrat sem pognal krajcar v pomarančo "za skrit." Takrat je bila roka vajena in tako zamahovanje mi niti ni delalo neprilik. Ko sem se pa hotel izkazati lansko leto in pokazati otrokom, kako v stari kontri sekajo pomaranče, me je potem štirinajst dni roka bolela in celih štirinajst dni nisem mogel dvigniti kozarca k ustom. In to je vzrok, da se sedaj ne podstopim več sekati pirhe, ker ne maram, da bi roko kar za dva tedna "ferdirbal."

△

Mama je prišla s svojim sinčkom na deželo čez poletje. Nekega dne prileti fantek k mami in reče: "Mama, sedaj pa že vem, kdo dela konje!"

"Res?" se začudi mama.

"Res, res! Tam na vasi sem videl moža, ko je napravil konja. Ko sem prišel tje, mu je ravno še pribijal zadnje noge."

△

Obtoženec se nahaja pred sodnikom. Sodnik se odkašlja in ostro reče: "Janez Potrplan! Obtoženi ste, da ste vprašali gospoda župana, če ve, da je največji osel na svetu. Kaj boste rekli v svoj zagovor?"

"I, no, saj sem ga samo vprašal in vprašati se pa menda ja sme, ne?"

△

Miha je gospodaril na posestvu po smrti svojega očeta. Gospodaril je pa bolj slabo in vsled tega je zalezel v velike dolgove. Upniki so ga neprestano tirjali. Nekega dne mu reče prijatelj:

"Miha, ženi se, pa kako bogato nevesto si dobi, da boš plačal upnike."

"Če moji upniki potrebujejo denar, naj se kar sami ženijo," odgovori čemerno Miha.

△

"Ti, ali si že slišal, da bo začel izhajati v Clevelandu nov list, ki bo zastopal ženske koristi?"

"Kako mu bo pa ime, temu novemu listu?"

"Zadnja beseda."

△

Mož pride precej kasno domov. Žena, ki ga je zvesto čakala v kuhinji, mu začne staviti vsakojaka vprašanja: kje je bil, kaj je delal, kdo ga je zamotil itd. Na vsa ta vprašanja je mož previdno molčal. To pa ženici ni bilo po volji in reče:

"Kakor vidim, ti dolajo moja vprašanja velike težave."

"O, ne, vprašanja ne, ampak odgovori."

PRIZOR V DŽUNGLI

(Nadaljevanje iz 2. strani!)

ja smo videli sled leva, leoparda, nosoroga in povodnega kozla. Poleg teh sledov je cokljal bizon.

Ponoči se je v džungli zbudilo divje življenje. Kurili smo kresove in se pogovarjali. Berker pa ni hotel govoriti, če so opice začele tuliti. Kakšenkrat smo te stvarice videli podnevi. Njihovi mali kosmati obrazi so kukali skozi listje kakor stari kokosovi orehi. Zvečer je tema padla kakor zastor. Tu ni bilo mraka. V temi smo videli svetleče se oči, majhne kakor bucika, ki so nas opazovale z bližnjega gozdnega roba ali drevesa.

Konec prvega tedna je vsa četa začela trpeti vsled žeje. Prešli smo v veliko ozemlje zverin. Mlake s pitno vodo so bile redke in zelo oddaljene druga od druge. Pretrgana močvirja so obrobljala železnično progo. Moštvo je prekuhavalo vodo in jo pilo. Ležalo je v vagonih in trpelo vsled vročine. Več jih je obolelo.

Berkerja je vročina bolj trpinčila kakor mene. Sedel je v kotu, opazujoč, s puško namerjeno proti džungli Nekega jutra je lokomotiva zavila okoli ovinka v mali dolinici in zapiskala. Vstali smo in zrli naprej. Odrasel lev je stal na progi in razsojal, kam naj jo udari. Več vojakov je bliskoma ustrelilo, in velikanska zver je izginila, menda nezadeta. Berker je proklinjal in mrmral do opoldne.

Ta dan ni več izpregovoril, in zdelo se je, da se ga loteva mrzlica. Premetaval se je in mrmral v spanju. Drugo jutro smo se komaj zbudili, ko se je dvignil in se zastrmel čez vagon. Opazoval sem ga in presenečen skočil pokonci, zakaj njegove oči so se v grozi izbuljile. Zatulil je kakor norec.

Vse moštvo je oživelo. Glave so se dvigale iz vsakega vagona, in žareče oči so strmele na najgroznejši prizor, ki sem ga kedaj videl. Desni breg je mrgolel samih kač!

Bilo je to preseljevanje kač kakor so nas poučili pozneje. Kače so potovale zelo daleč, ne da bi se ustavile; a nam se je zdelo, kakor da smo prišli v ozemlje polno reptilij. Solnce se je zrcalilo v njihovih opolzlih trupih. Videl si kače vseh barv, in vrst, velike in majhne, dolge in kratke, zelene inu črne, oranžaste in črlaste, grdoglave in grdooke.

Počil je strel, potem drugi in zopet tretji. V drobcu sekunde je streljal vsak mož na mrgolečo maso. Tuintam je padla kakšna velika kača in se zapletla z manjšo, potem pa — grozota vseh grozot — je vlak zavozil mednje . . .

Berker je tulil in tulil. Počenil je poleg vagonske stene, da se izogne prizoru. Potem je še bolj tulil. Vlak se je ustavil, nezmožen voziti čez mrgoleče mase. Strojeva kolesa so zmečkala toliko kač, da je neka oljnata masa pokrivala progo. Kolesa so se kar v praznem vrtela in drsela. Vsak mož se je boril da si reši življenje. Streljanje je prenehalo; vsi so udarjali s puškinimi kopiti po kačjih glavah, ki so se dvigale ob vagonskih stenah.

Manjše kače so polzele pod vlak med kolesa in bilo je po njih. Večje črne, nekatere po 12 do 15 čevljev dolge, so se nam izognile okoli lokomotive ali konca vlaka; druge barvaste, bakrene in črtaste pa so se vzpenjale ob vagonskih stenah, merile z glavami in strupeno tolkle z repom.

Meril sem na grdooke glave; zbijal sem jih doli. Boriti sem se moral za dva. Berker se je dvakrat trepetaje dvignil in gledal; enkrat, ko se je neka velikanska debela pošast vila okoli konca vlaka, in potem, ko je neka zelena, opolzla kača švignila gori k nam. Udaril sem jo precej dobro, toda padla je v vagon. Stopil sem ji na glavo, predno se je mogla geniti, ampak njen vitki trup je švrkal okoli in ošinil Berkerja po obrazu. Nikdar nisem slišal takih glasov iz človeških ust kakor tedaj njegovo vptje. Niti potem ni nehal vpiti, ko sem vrgel zvijajoči se trup iz vagona Oklenil se je mojih nog z železnim oklepom, tako da me je skoraj podrl na tla, prav ko sem meril na dve drugi glavi.

Prihodnjih par minut ne bom pozabil. Največje kače so prihajale, in udarjati sem moral kakor strojnica. Berker pa je tulil in kričal in se oklepal mojih nog. Še dve veliki kači ste se sikajoči vrgli v vagon. Ubil sem obe.

K sreči je Berkerju postalo slabo. Iz kač namreč, ki smo jih ubili, je začel puhteti zopern smrad in se mešati z onim živih kač. Več vojakom in tudi meni samemu je postalo slabo. Slednjič se je prikradla še zadnja. Berker me ni hotel pustiti iz oklepa. Vojaki sosednjega vagona so mi pomagali, da smo mu zvezali roke in noge. Nesrečnež je znorel od strahu.

Osmrajeni zrak in opolzla kačja trupla ob progi so nas spominjala, da vse te grozote niso bile samo hude sanje. Po dolgem čakanju in skrbni preiskavi je nekaj mož z zemljo posulo tračnice, da bi bile manj opolzle. Potem smo se ločili od groznega mesta.

Dokler bom živ, se ne bom mogel otresti spomina na strašno uro, ko sem stal v žgoči vročini in v smradu, ko se je ponorel človek, oklepal mojih nog, ko sem udarjal po opolzlih, grdih, voglatih kačjih glavah, ki so valovile, merile, sikale; ko sem videl vse okoli sebe velike in majhne, dolge in kratke, rjave in črne zelene in oranžaste kače, ki so se zvijale, obračale, ovijale; same kače — kače — kače.

—o—

V KITAJSKEM VLAKU

Dopisnik zelo razširjenega pariškega tednika "Gringoire" tako poroča o svojem potovanju s kitajskim vlakom v bližini bojišča: "Čim je prispel vlak, sem pohitel k sprevodniku. Izdatna napitnina mi je odprla vrata kupeja prvega razreda. To se je zgodilo ob dveh popoldne. Vlak je imel samo štiri ure zamude. Bil sem pošteno lačen in takoj šel iskat jedilni voz. Izkazalo se je, da je bil priklopljen prav zadaj. Moral sem prehoditi skoro ves vlak in tvegati več nevarnih skokov. Kitajske železnice ne poznajo namreč nobenih varnostnih naprav na stikih med vagoni. Natrpani vagoni drugega razreda so bili nepopisno umazani in smrdljivi. Potniki se niso bili v stanju preriti do stranišča, in na tleh so stale zoprne mlake. Luksuzni vlak nima tretjega razreda, a najbrž ne bi mogel slabše izgledati. Jedilni voz je bil na srečo bolj snažen. Naročil sem dve jajci, zrezek in banano. To je bilo vse, kar mi je ponudil natakar. A čim je prinesel te dobrote na umazanem pladnju, so vstopili trije kitajski častniki. Prijazno so se nasmehnili, se vsedli k moji mizi in se urno lotili mojega kosila. Čeprav sem bil hudo lačen, nisem ugovarjal. Saj to ne bi pomagalo. Naročil sem zopet isto, a natakar je sporočil, da so njegove zaloge izčrpane. Pričel sem se na glas smejati, da bi vsaj za trenotek ustavil častnike. Čim se je to zgodilo, sem z žepnim nožem odrezal izdaten kos mesa, ga vrgel v zrak in ujel z zobmi. Vojna zvijača se je posrečila. Kitajci so se pričeli smejati. Ukradel sem jim še več grižljajev. Eden izmed njih mi je ljubeznivo ponudil rokoborbo. Seveda sem pristal in se pustil takoj premagati. Kitajci so videli, da sem dober tovariš ter natakarju zame naročili novo kosilo. Zdaj je natakar ustregel, ker se je menda zbal. Pričeli smo se pogovarjati. Natakar je bil za tolmača. Trije častniki so s prsti in jeziki pridno praznili krožnike, ne da bi se zmenili za vilice in nože. Menda so bili bolj vajeni odsotnih jedilnih palčic. Zraven so mi stavili vljudna vprašanja o zdravju in starosti mojega očeta, matere, sestre itd. Seveda sem moral tudi jaz storiti isto. Ko so zapustili častniki voz, so mi sporočili, da so vsi trije polkovniki: "Povejte doma, da ste danes kosili v dobri družbi." Prav po kitajsko sem se priklonil dasi sem dobro videl zvezdice na rokavih, ki so mi povedale, da so bili bahači samo poročniki."

POSLOVENIL DR. A. R.:

CARSKI SEL

Mihael Strogov je skočil s taratajke in mu hitel na pomoč. Ker je bil nenavadno močan, se mu je z velikim trudom posrečilo, da jih je ukrotil.

Vihar je divjal s podvojeno silo. Cesta je bila na mestu, kjer je stala taratajka, podobna lijaku, v katerega se je zaganjal vihar z vso silo. Obenem je začel plaz kamenja in hlodov ropotati po pobočju navzdol.

"Tukaj ne moremo ostati," je dejal Mihael Strogov.

"Saj tudi ne bomo," je vzkliknil preplašeni voznik, ki se je komaj ustavljal silovitemu pritisku zraka. "Vihar nas bo kmalu pognal po najkrajši poti v dolino."

"Primi desnega konja, šleva!" je odgovoril Mihael Strogov. "Za levega sem odgovoren jaz!"

Nov sunek je prekinil Mihaela Strogova. On in voznik sta se morala skloniti do tal, da ju ni vihar prevrnil. Voz pa se je vkljub naporu obeh mož in konj umaknil nekoliko korakov nazaj in bi bil zdrčal s ceste, da ga ni zadržalo deblo nekega drevesa.

"Ne boj se, Nadja!" je zavpil Mihael Strogov.

"Saj se ne bojim," je odgovorila mlada Livonka s popolnoma mirnim glasom.

Grmenje je ponehalo za trenutek in vihar je oddivjal niže doli v sotesko.

"Ali hočeš nazaj?" je vprašal voznik.

"Ne, ampak naprej. Moramo ven iz ovinka! Više gori bomo v zavetju pobočja."

"Toda konji se branijo."

"Vleci jih naprej kakor jaz!"

"Vihar se bo ponovil."

"Ali boš poslušal?"

"Kakor hočem."

"Otec zapoveduje!" je dejal Mihael Strogov in prvič rabil tedaj v treh delih sveta vsemogočno carjevo ime.

"Potem pa naprej, moje lastovice!" je zavpil voznik in zagrabil desnega konja, medtem ko je Mihael Strogov prijel levega.

Konji so siloma začeli stopati. Ker stranska konja nista mogla kreniti na stran, je tudi srednji v ojnicah ostal na sredi ceste. Toda komaj so napravili tri korake naprej so se morali viharju umakniti za dva koraka nazaj. Ker jim je drselo, so padali in se vzdigovali. Voz je bil v nevarnosti, da se poškoduje. Ako bi streha ne bila trdno privezana, bi jo bil odnesel prvi sunek.

Mihael Strogov in voznik sta porabila več kot dve uri za komaj pol vrste dolgo pot. Nevaren pa ni bil samo vihar, ki se je boril z vozom in obema voznikoma, ampak tudi toča kamenja in zlomljenih debel, ki se je s pobočja sipala na cesto.

Nenadoma se je zabliskalo in Mihael Strogov je zagledal skalo ,ki se je z rastočo hitrostjo valila po žlebu hudournika naravnost proti taratajki.

Voznik je prestrašen zavpil.

Mihael Strogov je hotel udariti po konjih, da bi potegnili voz naprej. Treba je bilo samo nekoliko korakov in skala bi zdrčala mimo voza.

Mihael Strogov je videl v dvajsetinki sekunde, da mora skala zadeti ob taratajko in zdrobiti njegovo spremljevavko. Jasno mu je bilo, da je ne more več žive potegniti z voza . . . !

Tedaj je planil za voz, se upri z močjo, ki jo ima človek le v skrajni nevarnosti, s hrbtom v zadnji del težke taratajke in jo porinil nekoliko korakov naprej.

Ogromna skala je šinila mimo in ga skoraj oplazila po prsih, da mu je zaprlo sapo, kakor bi mimo njega sfrčala topovska krogla. Skala je zdrobila kamenje na cesti, da so pršale iskre vseokrog.

"Brat!" je zavpila smrtno prestrašena Nadja, ki je videla prizor v svetlobi bliska.

"Nadja," je dejal Mihael Strogov, "ne boj se, Nadja!"

"Radi sebe se ne bi bala nikdar!"

"Bog je z nami ,sestra!"

"Z menoj gotovo, brat, ker me je pripeljal na tvojo pot," je dejala polglasno mladenka.

Taratajka, ki jo je Mihael Strogov potisnil naprej, je spravila tudi obotavljajoče se konje v pravo smer. Ker sta jih Mihael Strogov in voznik tako rekoč vlekla naprej, so se prikopali navzgor do ozkega grebena, ki je bil obrnjen od severa proti jugu in kjer so bili kolikor toliko v zavetju pred viharjem.

Ob desnem pobočju je stala velikanska skala, nekak jez sredi bobnečega hudournika. Tu je bilo mogoče vzdržati, ker ni bilo nevarnih vrtincev kakor na prostem, kjer se niti ljudje niti konje ne bi mogli držati pokonci.

V resnici je vihar v trenutku odkrehnil vrhove jelk, ki so segale čez greben, kot bi jih bila odsekala orjaška kosa.

Vihar je divjal z vso silo. Bliski so napolnjevali sotesko in grmenje ni ponehalo niti za trenutek. Vsled silovitega treskanja so se tresla tla, kakor bi trepetal ves Ural.

K sreči sta mogla Mihael Strogov in voznik taratajko spraviti v globoko skalnato vdolbino kjer jo je vihar dosegal samo od strani. Venčar tudi tu ni bila zavarovana tako, da je ne bi od časa do časa pretresali sunki, ki so se odbijali ob robatem pobočju. Pri tem je butala ob skalnate stene in bati se je bilo, da se razbije na drobne kose.

Nadja je morala zapustiti svoj prostor v taratajki. Mihael Strogov je iskal s svetiljko in našel vdolbino, ki jo je najbrže napravil s kopačo kak rudar. Mladenka se je skrila vanjo in bila na varnem, dokler niso mogli naprej.

Tedaj — bilo je okoli ene zjutraj — je začelo liti v potokih. Vihar, ki je vrtinčil vodo po zraku, je bil naravnost strašen. Poleg tega se je bliskalo in treskalo brez prestanka. V takih razmerah ni bilo misliti na to, da bi potovali dalje.

Vkljub vsej nepotrpežljivosti — in umevno je, da je bila velika — je moral Mihael Strogov počakati, da poneha najhujša nevihta. Ker so bili na grebenu, čez katerega drži cesta iz Perma v Jekaterinburg, je bilo treba prevoziti samo še vzhodno pobočje uralskega pogorja. Toda voziti se po cesti, ki so jo razjedli nešteti hudourniki, v viharju in plohi, bi se gotovo reklo tvegati življenje, nepremišljeno dreviti v pogibel.

"Čakati je gotovo težko," je dejal Mihael Strogov, "toda brez dvoma se s tem izognemo še večji zamudi. Ker je nevihta tako silna, upam, da ne bo trajala dolgo. Proti tretji uri se bo začelo danti. Vožnja navzdol, ki je v temi nemogoča, bo po solnčnem vzhodu, četudi ne lahka, pa vsaj izpeljiva."

"Počakajva torej, brat," je odgovorila Nadja, "toda samo pod pogojem, da s tem ne nameravaš obvarovati mene napora in nevarnosti."

"Vem, Nadja, da si pripravljena tvegati vse. Toda s tem bi spravil v nevarnost več, kot je vredno moje življenje in več kot je vredno tvoje: zanemaril bi svojo dolžnost in se izneveril povelju, ki ga moram izvršiti!"

"Dolžnost . . . !" je zamrmrala Nadja.

V tem trenutku je siknil čez nebo tako svetel blisk, kakor da se je dež hipoma razpršil. Takoj nato je treščilo. Zrak se je napolnil z žveplenim, skoraj dušljivim vonjem in kakih dvajset korakov oddaljena skupina starih borov, ki jih je zadela strela, je zagorela kakor velikanska plamenica.

Voznik se je zgrudil na tla, pa se zopet k sreči nepoškodovan vzdignil.

Nato se je izgubil zadnji grom globoko v gorovju. Mihael Strogov je začutil, da ga je Nadja krepko prijela za roko, in je slišal besede, ki mu jih je pošepetala na uho:

"Nekdo kliče na pomoč, brat! Poslušaj!"

ENAJSTO POGLAVJE

Pothika v stiski

Med kratkim odmorom so se na cesti nekoliko više od vdolbine, kjer je stala taratajka, v resnici oglašali posamezni klici.

Zdelo se je, da kak potnik v skrajni sili kliče na pomoč.

Mihael Strogov je pazljivo poslušal.

Poslušal je tudi voznik in zmajeval z glavo, kakor bi bila pomoč nemogoča.

"Potniki so, ki prosijo pomoči!" je vzkliknila Nadja.

"Na nas naj se ne zanašajo . . . !" je odgovoril voznik.

"Zakaj ne?" je vprašal Mihael Strogov. "Kar bi oni v enakem slučaju gotovo storili za nas, naj mi ne storimo zanje?"

"Menda vendar ne boš žrtvoval voza in konj?"

"Pojdem peš," je odgovoril Mihael Strogov in prekinil voznika.

"Spremljala te bom, brat," je rekla mlada Livonka.

(Dalje prihodnjič)

—o—

Nov Ford avto pride jutri na trg

Detroit, Michigan, 29. marca. Ford Motor družba naznanja, da pride v četrtek, 31. marca na trg nov Ford avtomobil, tipa V-8. Vse podrobnosti tega najnovejšega Fordovega produkta so dane v javnost, samo cen se še ne omenja. Novi avto ima 65 konjskih sil, vozi 75 milj na uro, je delan v 14 raznih modelih ter ima vse najbolj moderne avto naprave.

* Univerza v Belgradu je odslovila 10 odstotkov vseh profesorjev.

V najem
se dajo štiri sobe, jako čedne. Poceni rent, zgorej. Vprašajte na 971 E. 67th St. (76)

Restavrant naprodaj
proda se radi odhoda na farme. Vprašajte na 5422 Hamilton Ave. (76)

Pozor!
Imam štiri hiše, vsaka po štiri stanovanja. Vse se zamenjajo za farme. Če koga veseli naj se zglasi pismeno ali osebno pri Anton Brozar 1273 E. 60th St. (76)

V najem
se da stanovanje, pet sob in kopališče, z velikim vrtom in vsemi ugodnostmi. Odda se po 1. aprilu po nizki ceni Stanovanje je na Carl Ave. Oglasijo naj se le stalni ljudje, ker gospodarja ni tam. Vprašajte na 6614 St. Clair Ave. C. Levec. (77)

Soba se odda
v najem, za enega ali dva fanta. Istotam se odda tudi garaža. Vprašajte na 1121 E. 66th St. (76)

Naprodaj je
candy prodajalna in restavrant. Prodati se mora radi bolezni. Za naslov vprašajte v uradu časopisa. (75)

V JUGOSLAVIJO
preko Havre
na hitrem ekspresnem parniku
ILE DE FRANCE
APRIL 8, 6 P. M.
APRIL 30; JUNE 3
DE GRASSE
April 5
LAFAYETTE
April 16, May 21
3. razred do Ljubljane in nazaj od $174.00 naprej
Za pojasnila in potne liste vprašajte naše pooblaščene agente
French Line
26 PUBLIC SQUARE, CLEVELAND, O.

LED IN PREMOG
TOČNA POSTREŽBA
JOSEPH KERN
SLOVENSKI RAZVAŽALEC LEDU IN PREMOGA
1194 E. 167th St.
Pokličite: KEnmore 4381

PEČI
BEL PORCELAN ENAMEL ZUNAJ IN ZNOTRAJ. RAZSTAVNI VZORCI.
$29.75
Vprašajte za Mr. Peruška
The Stern Furniture Co.
15428 Waterloo Rd.

VAŽEN SESTANEK!

Direktorij Slovenske Zadružne Zveze sklicuje za danes ob osmih zvečer prijateljski sestanek v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.. Nastopilo bo več govornikov, ki bodo pojasnili pomen zadružnega gibanja v naselbini v korist delavskemu sloju. Vabljeni so vsi Slovani v naselbini.

ODBOR

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912. of the "AMERIŠKA DOMOVINA," published daily at Cleveland, for April 1st, 1932.

State of Ohio, Cuyahoga Co. SS.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid personally appeared James Debevec, who, having been duly sworn, according to law deposes and says that he is the Publisher of AMERIŠKA DOMOVINA, and that the following is to the best of his knowledge and belief a true statement of the ownership, management etc, of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the name and address of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher: James Debevec, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Editor: Louis J. Pirc, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

2. That the owners are: James Debevec, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio, Louis J. Pirc, 6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio.

3. That the known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or securities are: None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders and security holders if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholders or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiants full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner, and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is 6,597.

Signed: JAMES DEBEVEC.

Subscribed and sworn to before me this 28th day of March, 1932.

(SEAL) Joseph L. Surtz, Notary Public.

My commission expires Nov. 16th, 1934.

Mrtvec na mostu

Za "Ameriško Domovino" priredil M. U.

Obleka in obraz očeta Baumgartnerja sta bila blatna. Vprašam, kaj se je zgodilo in brat Guthrie mi je pojasnil, da je odšel prek gojzda na izprehod. Čim je zavil na "Strelsko pot," je zagledal malo pred sabo očeta Baumgartnarja. Nasproti očetu pa sta prihajala dva brata-laika. Zdelo se mu je čudno, ker ob tej uri so bratje-laiki zaposleni, pa tudi to, da sta dva skup med urami molka. Čim sta prispela vštric očeta Baumgartnerja, sta obstala ter skočila nadenj. Brat Guthrie je priskočil očetu na pomoč, a zlikovca sta zbežala, čim sta videla, da se jima bliža. Oče Baumgartner ni bil težko ranjen — samo malo pretresen je in pa opraskan po obrazu."

"Kje se nahaja sedaj oče Baumgartner?" je vprašal Gilmartin.

"V celici. Brat-bolniški strežnik in oče sub-prijor sta pri njem."

"Ali lahko govorim z njim?"

"Gotovo, gospod Gilmartin," je pritrdil opat ter nadaljeval napram prijorju:

"Zberite takoj vso družino v molilnici, oče prijor. Dal bom namreč ukaz, da ne sme nihče v temi zapustiti samostana, a da se ne sme nihče tudi med dnevom odstraniti iz samostana, izvčemši v nujni sili."

"In tudi tedaj," se je vmešal Gilmartin, "ako smem svetovati, naj bo spremljan po kakem bratu-laiku. Seveda ako mora kedo kam daleč, ne bo to tako lahko, a prepričan sem, da ne pride do napada na glavni cesti. Vsekakor moramo čuvati na kak način vaše ljudi, oče opat, pa se mi zde vaše odredbe na mestu, vsaj začasno vsekakor."

"Da. Tekom dneva jih lahko še izpopolnimo. Sedaj pa, oče prijor, velite očetu-gostitelju naj popelje gospoda Gilmartina v celico očeta Baumgartnerja."

Gilmartin je v naglici končal zajtrk. Ko pa je zapuščal sobo, se je Gilmartinu zdelo, da se opatove ustnice premikajo v molitvi.

6. POGLAVJE

Župnikovo mnenje

"Malo počitka ,oče, pa boste kmalu boljši," je baš dejal brat strežnik, ko sta vstopila Gilmartin in oče gostitelj v celico očeta Baumgartnerja.

"Upam, da niste bili težko poškodovani, oče Baumgartner," je dejal oče Massey z glasom, ki se je zdel detektivu neodkrit.

"Samo mala praska na obrazu," je dejal v slabi angleščini Švicar. "Pa malo je noga udarjena, ker so me vrgli ob drevo. Sicer pa nič resnega."

Oče-gostitelj je predstavil detektiva.

"Ali bi mi hoteli natančno popisati, kaj se je zgodilo, oče Baumgartner?" je dejal Gilmartin ter sedel na kraj menihove postelje.

Oče Massey se je diskretno odstranil.

"Šel sem na sprehod po gojzdu," je pričel menih z globokim glasom. "Ugledal sem dva brata-laika, ki sta se mi približevala po poti od nasprotne strani.

Nisem ju sicer poznal, vendar sem ju pozdravil na običajen način. Prvi med njima me je vprašal: 'Ali ste vi oče Baumgartner iz Einsiedelna?' Čim sem pritrdil, me je drugi vprašal: 'Ali ste že prejeli načrte?' Odgovoril sem jima, da se bratje nimajo za to brigati — pa me je prvi med njima udaril. Padel sem na tla. V tem trenutku je pritekel bratnovic in mi pomagal na noge.

Ne razumem, zakaj bi me napadali!"

Menih je začudeno-nerazumljivo gledal Gilmartina. Detektivu se je zdel kaj smešna prikazen. Kratkovidne oči so bulile, kakor bi hotele pasti iz jamic. Razbiti naočniki so ležali na mizi poleg, vsled česar se je menih najbrže sklanjal naprej, kakor bi hotel čitati vsako potezo v Gilmartinovem obrazu.

"Kak jezik pa sta napadalca govorila?" je vprašal detektiv.

"Angleški."

"Ali bi jih lahko popisali?"

"Prvi je bil visok, drugi pa majhen," je odvrnil oče Baumgartner. "Vendar pa jima nisem videl obraza."

"Škoda," je pripomnil Gilmartin. "Ali so vaši načrti jako dragoceni?"

"Nu," je dejal menih in smeh se mu je zategnil vsled obliža na obrazu, "ako vzamemo iz svetskega stališča, so jako dragoceni. Vendar pa lahko dosežemo nebeško kraljestvo tudi brez njih."

Irec se nasmehne: "Argentinske republike pa ne bi mogli, menim, vsaj brezžičnim potom ne."

"Ho, ho, ho!" se je nasmejal iz vsega grla Švicar. "Zelo dober dovtip! Zelo dober! Pa vendar ne prav resničen! Saj lahko govorite v Argentino — ampak čakati morate, da pridete na vrsto. Potom moje iznajdbe bo pa temu odpomoreno."

"Kako menite to, oče?" je vprašal z zanimanjem Gilmartin. "Mari bo lahko potom vaše iznajdbe govorilo več ljudi na primer iz Londona v New York obenem, brez da bi drug drugega motili?"

"Da, tako je. Zelo nazorno in jasno ste se izrazili."

"Hm, tedaj multipleksna telegrafija. Ne čudim se več, da polagajo tatovi toli vrednosti na vaše načrte."

"Vsekakor pa teh načrtov še nimam," je tožil menih. "Oče opat iz Einsiedelna mi je obljubil, da jih pošlje takoj za menoj, vendar pa ni še tega storil. In konec tega meseca moram stopiti v stiko z Marconijevimi ljudmi."

Gilmartin je prezrl skrb očeta ter vprašal: "Oče Baumgartner, ali se vam dozdeva, kdo bi mogli biti tatovi, ki hočejo ukrasti vaše načrte?"

"Ne, niti najmanj ne," je odvrnil žalostno oče Baumgartner.

"Kako se je zgodilo, da vam je zmanjkal sem grede kovček?" je nadalje vpraševal Gilmartin.

"Tudi tega ne vem. V Doverju sem ga še imel, a v Londonu sem ga pogrešil."

Gilmartin je vstal: "Oče Baumgartner, sedaj moram iti. Storili bomo vse, kar bo v naši moči, da pravilno prejmete svoje načrte."

Čim je zaprl za seboj vrata celice, se je Gilmartin okrenil, ker zdelo se mu je da čuje nekako trkanje. Pogledal je okolo sebe in šele tedaj je zapazil, da je na vratih pribit košček lesa, ki se giblje na žeblju. Detektiv se je začudil, ga premaknil ter opazil pod njim malo jamico. Ni mogel premagati skušnjave, pokukal je v celico ter videl Švicarja, kako drži v dolgih koščenih prstih razbite naočnike ter buli pred se. Gilmartin je zopet pokril luknjico ter se odstranil. Po hodniku grede je zapazil, da so vsa vrata opremljena s to napravo.

"Hm," je zamrmral, "nobenih skrivnosti." Ko je šel po klavzuri, je čul iz molilnice opata, ki je v družbi ostalih samostancev molil. Gilmartin je šel do glavnih vrat, kjer je vprašal vratarja: "Kje je poštni urad, brat?"

"Ne vem, gospod," je odvrnil starček, "še nikdar nisem bil tam. Vendar vam pa lahko pove brat Gregor pri glavnem vhodu."

Sklepajoč vsled angleščine ki jo je govoril brat-vratar, je vprašal Gilmartin nemški: "Gotovo ste rojak očeta Baumgartnerja?"

"Aber nein, mein Herr," je odvrnil v istem jeziku. "Jaz sem Nemec—Bavarec,— a on je švicarski Nemec."

"Nu, pa zbogom, brat. Povejte, prosim, očetu-gostitelju, da se najbrže ne vrnem do obeda."

Brat-vratar se je priklonil.

Gilmartin se je od srca smejal, ko je videl, da ni oddaljen poštni urad niti za streljaj od opatije. Očividno starega vratarja pošta ni zanimala. Detektiv je nekoliko premišljeval v katerem jeziku bi brzojavil. Prepričan je bil, da bodo gotovo imeli v Einsiedelnu kakega meniha, ki zna angleški. Vsled tega je tudi ta jezik uporabil. V par minutah je že štel brzojavni uradnik besede sledeče brzojavke:

"Opat, Einsiedeln. Javite, ako in kedaj so bili odposlani načrti očeta Baumgartnerja. Ako niso bili odposlani, pošljite prazen zavitek, a načrte odpošljite osebno in tajno potom kakega meniha. Brzojavite dan prihoda: Gilmartin, Scotland Yard, London. Pripravljeno vse za varnost. .Opat v Alderborogh."

Čim je Gilmartin brzojav odposlal, je telefonično poročal podkomisarju Rocheju ter obenem tudi omenil, da se najbrže drugi dan vrne v London. Nato se je podal na policijski stan, kamor mu je pokazal pot neki stražnik. Tu je naletel na policijskega nadzornika, ki se je ravno nahajal na inšpekcijski turi. Gilmartin se mu je predstavil ter mu tudi zaupal del dejanskega stanja o dogodkih v opatiji.

"Jako zagonetno," je dejal nadzornik. "Baš danes, ko sem prihajal semkaj, sem srečal nekega civilista in dva meniha v črnih haljah. Vozili so se s tovornim avtomobilom znamke Ford."

"Menihi na tovornem avtomobilu!" je vzkliknil Gilmartin.

"Da," je odvrnil nadzornik. "Vsekakor zelo smešno. Nisem jim pa posvečal nikake pozornosti. Prepričan sem bil, da so na potu po provizije ali kaj sličnega. Saj tudi samostan mora od nekje dobiti hrane — pa tudi tu naokolo ne vzbude posebne pozornosti če hodijo naokolo v svoji meniški obleki."

"Nu, gospod nadzornik, jako bi vam bil hvaležen," je dejal Irec, "ako bi poslali vsem postojankam naročilo, naj iščejo ta dva ptička. Po mojem mnenju sta ravno toliko meniha, kakor vi ali jaz, pač pa prokleto drzna lopova."

Nadzornik je takoj poklical v sobo policijskega stražmojstra ter mu dal naročila, ki jih je ta takoj izvršil.

"Prepričan sem, da ju ne bomo dobili," je dejal nadzornik, "ker sta meniške kute vsekakor že zamenjala, ko sta prišla iz naše soseščine. Edino po njiju obleki, ju lahko spoznamo, ker priznati moram, da ju nisem niti v obraz pogledal."

"Jaz pa vem edino o njiju, da je prvi velik a drugi majhen," je dodal Gilmartin.

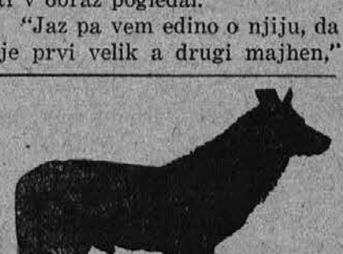

V soboto 2. aprila bo nastopil na odru Jugoslovanskega doma v Warren, O. tale pes, ki sliši na ime Karol in je sila učen in brihten. Kdor hoče videti njegove umetnosti, naj pride v soboto večer v Warren, O. Tudi drug program je zelo zanimiv.

Nadzornik je urno odšel iz sobe, da doda še to k informacijam katere je že stražmojster brzojavil. Čim se je vrnil v sobo, mu je Gilmartin obrazložil, kake mere naj bi se podvzelo. Krajevni uradnik mu je obljubil, da bo tajno nadzoroval opatijo ter je izjavil, da lahko v štiriindvajsetih urah natančno preišče samostansko okolico. "Morebiti, da se je zgodil kak umor, pa bi morali vsekakor preiskati, da-li ni kje sveže razrahljana zemlja," je pripomnil h koncu.

"Za nesrečo," mu je pojasnil Gilmartin, "je zemlja pokrita z listjem, ki se kaj z lahkoto razrahlja in zopet poravna brez sledu."

Čim je Gilmartin zapustil policijsko stanico se je podal k Rochejevemu prijatelju, anglikanskemu župniku.

Gospod Brinsley-Seale se je detektiva jako razveselil ter dejal: "Da, neprijetna zadeva. Ubogi opat je jako v skrbeh, akoravno se trudi, da tega ne pokaže. Tudi jaz ne morem najti izhoda k stvari." Čim mu je pa Gilmartin obrazložil svojo teorijo, je vzkliknil: "Pri Bogu! Prepričan sem, da se ne motite, gospod nadinšpektor! Vendar pa ne razumem, zakaj bi napadli uboge brate?!"

"Tudi jaz tega ne razumem," je priznal Gilmartin. "Seveda, ako jih niso napadli, ker so imeli pri sebi kako pismo. Vsaj za enega izmed njih bi bilo to gotovo, vendar pa ne bi mogel trditi isto tudi za ostale. Še kaj drugega mora biti vmes."

"Hm, da! — — Kaj pa mislite o samostanski družini?"

Gilmartin se je nasmehnil: "Nisem imel časa, da bi si lahko vse ogledal. Prepričan pa sem, da so sveti možje, čeravno se lahko motim, oziroma, sodim, pristransko, ker sem katoličan."

"To vas ne sme motiti," je izjavil župnik. "So, v resnici, so sveti možje! Izjavljam to odkritosrčno in jaz še zdaleka nisem naklonjen Rimu! Sveti možje so, ampak —"

"Kaj? Prečastiti?" je silil Gilmartin, ker se je župnik obotavljal, "zakaj ne končate?"

"Nu, oni irski oče-gostitelj mi ni po godu!" je dejal gospod Brinsley odločno. "Preveč lisičji je za moj okus in vse preveč radoveden."

"Da. Tudi name nima privlačne sile," je odvrnil Gilmartin, "akoravno je moj rojak. Vendar pa, mislim, da je docela neškodljiv."

"Saj je tudi moj rojak," je nadaljeval župnik, "ker tudi jaz sem Irec. Vendar pa ga ne maram in — oh!"

Po tem vzkliku je župnik obmolknil.

"Kaj?" je vpraševal z zanimanjem Gilmartin.

"Tudi on je navdušen za brezžični brzojav. Saj ima spričevalo operatorja. Samega opata je moral naprositi, da se je smel podvreči izpitom. Ne smem biti krivičen, vendar ne morem priti v okom prepričanju, da ve marsikaj o izginolih samostanskih bratih."

"Zelo čudno da mi ni nihče omenil o tem," se je čudil Gilmartin.

"O, Massey seveda ne bi, opat pa se tudi ni domislil," je pripomnil župnik.

Gilmartin je ta dan kosil v gostilni, potem pa se je podal na ogled samostanskega ozemlja. Prepričal se je, da je opat Chavasse imel popolnoma prav, ko je trdil, da bi bilo treba male armade, da bi lahko uspešno nadzorovala vso samostansko okolico. Mogočni samostanski zvon je že vabil k večerni molitvi, ko se je Gilmartin vrnil v samostan. Pri vhodnih vratih mu je predal stari vratar zapečaten zavitek ter mu sporočil, da želi opat govoriti z njim, čim se vrne. Gilmartin je našel v zavitku brzojavko: "Načrte nismo še odposlali. Raztrgani tekom poskušenega ropa. Oče Kleinmichel izdeluje nove. Gotovi jutri. Ukrenili kakor dogovorjeno. Sporočite očetu Baumgartnerju. Več pismeno. Opat, Einsiedeln."

SEDMO POGLAVJE

Napad v gozdu

Ker je Gilmartin vedel, da bo prišel opat v klavzuro, je tu načakal nanj. Iz daljave je čul odmeve psalma. Kapela je bila postavljena nekoliko višje, kakor ostali del samostana ter je bila zvezana s tem potom podzemskega hodnika, katerega je razsvetljavala plinska svetilka. Hodnik je bil širok le toliko da sta po njem šla lahko dva človeka vštric. Čim je prišel opat iz kapele, se mu je Gilmartin pridružil. Opat ga je odvedel v malo knjižnico, kjer je Gilmartin zjutraj obedoval. Tu jima je postregel oče-gostitelj s čajem, a koj nato se je opravičil, češ, da mora iti v neko bližnjo šolo spovedovati.

"Vzemite si kako težko palico, oče Massey," mu je velel opat. "Ko se pa vrnete, počakajte pri glavnem vhodu, da vas kdo sprejme od tam preko vrta v samostan."

Menih se je priklonil.

"Tu smete kaditi, gospod," je nadaljeval opat z nasmeškom, ko je opazil, da detektiv pije čaj, brez da bi prigrizoval.

"Nisem se drznil," je odgovoril Gilmartin, "čeravno moram priznati, da si želim pipe tobaka. Bal sem se, da bi dišalo v klavzuro."

"O," se je smejal opat. "Ako se bodo lotile bratov skušnjave, se pač morajo odstraniti v kak drug kraj, čeravno ni naš ustanovitelj izrecno prepovedal kajenja."

(Dalje prihodnjič)

LILY PONS

Slavna pevka Metropolitan opere, Lily Pons, ki nastopi prihodnji mesec v operi v Clevelandu.

Peacock

Curtis

Rev. H. Dodson Peacock in John H. Curtis iz Norfolk, Va., ki sta, kot pravita, v dogovoru z banditi, ki so odpeljali Lindberghovega otroka in ki sta se izjavila, da bo otrok v par dneh vrnjen.

Jack Doty, star 27 let, iz Memphis, Tenn. prebiva že leto in dan v — peči, kjer je vedno 103 stopinje gorkote. Ležati mora ves čas na trebuhu. To zdravljenje so mu predpisali zdravniki, potem ko je bil težko poškodovan v avtomobilski nezgodi pred letom.

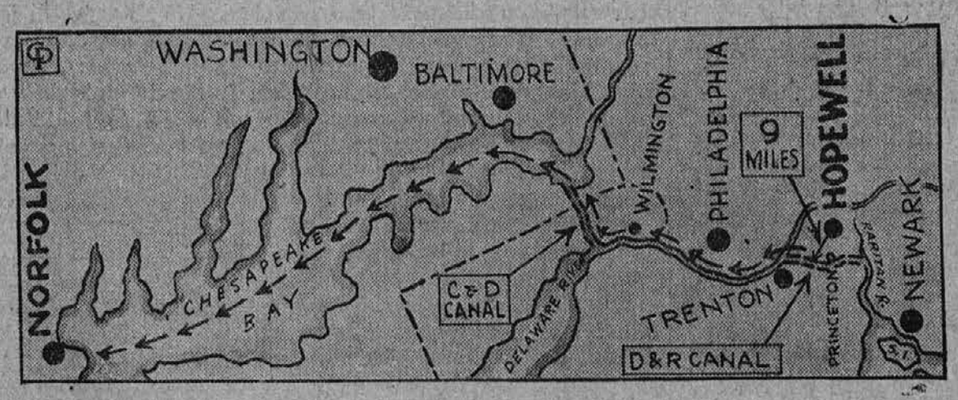

Detektivi so mnenja, da so odpeljali Lindberghovega otroka po vodi, od Hopewella do Norfolka, kot kaže zemljevid. Njih mnenje potrjuje dejstvo, da niso mogli dobiti na kopnem nobenih sledov.

VESELICA

bo popolen uspeh, ako jo oglašate v

"AMERIŠKI DOMOVINI"

Društva imajo izjemne cene na oglasih!